

Kiedy kłamia

ANDRZEJ NIEMOJEWSKI

Kiedy kłamią

Pójdź mój kiju, druhu stary,
Przemierzmy glob dokoła,
Wiatr-nomada¹ do nas woła,
Że fałszywe są pomiary —
Na fałszywych miar łańcuchu
My się znamy, stary druhu!

Idźmy żwawo a miarowo,
Kiedy kłamią, u pioruna,
Od bieguna do bieguna
Przemierzmy świat na nowo —
A nam prędziej lud da wiarę,
Bo my mamy dobrą miarę.

Z cyrklem w ręku, z chłodem w duszy,
W togach, których nie uznajem,
Przyszli, jęli mierzyć ziemię
I orzekli — że jest rajem!
Kogo zaś ten sąd obruszy,
Ten — orzekli — bity w ciemię.

No, nie łokieć do wymiarów
Nam posłuży, bo to ludzi,
Bo my mamy głupi narów²,
Że świat mierzym szczęściem ludzi —
A gdy przejdziem kraj za krajem,
Kto wie, czy świat takim rajem.

Więc nie traćmy życia chwili,
Niechaj prawdę lud się dowie —
Ho, coś krzywo pomierzyli
Ci miernicy urzędowi...
Do stu gromów, bomb, kartaczy³,
Nam wypada coś inaczej!

Czy nas myślą nasze oczy?
Kędy⁴ spojrzym — łza się toczy,
Ile kroków — tyle mroków!
Ile ludów — tyle trudów!
Ile grodów — tyle głodów!
A rzekami — łzy narodów!

Pielgrzym, Prawda,
Kłamstwo, Sprawiedliwość

Obraz świata, Szczęście, Raj

¹nomada — włóczęga, blakający się. [przypis redakcyjny]

²narów — wada, przywara. [przypis edytorski]

³kartacz — pocisk artyleryjski. [przypis edytorski]

⁴kędy (daw.) — gdzie. [przypis edytorski]

Dość, ha, stójmy! Tam w krwi płużą⁵...
To pomyłka nadto gruba.
Nasza miara i rachuba
Wykazuje kłamstw za dużo.
Mierzmy dalej, druhu stary,
Bo my mamy dobre miary!

Czy my ślepi, kijku-druhu?
Czyli⁶ słońce zaszło chmurą?
Jakoś tłumno, lecz ponuro —
Jakieś jęki błędzą w uchu —
Choć nałożym śmiałość głową,
Bieźmy żwawo a miarowo.

Kto tam płacze?... To gmin świata!
Ha, dławileś łzy twe długo,
Teraz burzą krzyk ulata —
Gdzie twe szczęście, władców sługo?
Motłoch wyje do pielgrzymia:
«Ha, tam szczęście, gdzie nas nie ma!».

O, mój druhu, coś się zdaje,
Że miernicy wiadomości
Drzewa złego i dobrego
W swych pomiarach krzywo biegą⁷
I kłamane głoszą raje
Tam, gdzie ból i rozpacz gości.

Wznies się kijku, uderz z góry
Na tych panów, utnij stary!
Bo choć mamy lepsze miary,
Oni mają grubsze skóry —
A gdy drzewa prawdy strzegą,
Pędź ich kijku z raj u tego!

Nam słonecznej prawdy trzeba,
A gdy strzeli jutrznia⁸ złota,
Zobaczemy, czy tu nieba,
Czy też zwykły padół błota...
Bo gdzie tyle jest zgorszenia,
Nawet raj się w piekło zmienia!

---

⁵*plużyć* — słowo użyte tu w znaczeniu: plwać się; niewłaściwie, gdyż staropolskie *plużyć* znaczy sprzyjać komuś, korzyść przynosić. [przypis redakcyjny]

⁶*czyli* — tu: konstrukcja z partykułą wzmacniającą -li; znaczenie: czy też; czyż. [przypis edytorski]

⁷*biegą* (daw. forma) — dziś: biegną. [przypis edytorski]

⁸*jutrznia* — tu: wschód słońca, poranek. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/niemojewski-kiedy-klamia/>

Tekst opracowany na podstawie: *Młoda Polska. Wybór poezyj*, oprac. Tadeusz Boy-Żeleński, wyd. drugie, Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, Wrocław 1947.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów Łukasza Jachowicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Aneta Rawska, Emanuel Modrzejewski, Karolina Kowska, Tadeusz Boy-Żeleński.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przełącz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przełącz darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.